

Byrådssak 265.2/15

BUDSJETT 2016 OG ØKONOMIPLAN 2016-2019, TILLEGGSINNSTILLING 2

Innhold

Innledning og sammendrag.....	2
Felles inntekter og utgifter	3
Bydelene driftsbudsjettet	6
Bydelene barnehager driftsbudsjettet.....	7
Oppvekst og kunnskap	8
Miljø og samferdsel	9
Investeringsbudsjettet	9
Forslag til vedtak.....	14

Innledning og sammendrag

23. november ble regjeringspartiene Høyre og Fremskrittspartiet enige med Kristelig Folkeparti og Venstre om en helhetlig avtale om statsbudsjettet for 2016.

Avtalen innebærer nye endringer i Oslo kommunes budsjett for 2016 og økonomiplan 2016-2019. Byrådet legger derfor frem Tilleggsinnstilling 2 til byrådets forslag til budsjett 2016 og økonomiplan 2016-2019.

I Tilleggsinnstilling 2 foreslår byrådet også ny kostnadsramme og fremdriftsplan for nytt hovedbibliotek. Det skal nedsettes tre nemnder i forbindelse med innføring av eiendomsskatt: en sakkyndig nemnd for taksering av alle faste eiendommer unntatt verk og bruk og annen næringseiendom og en sakkyndig nemnd for taksering av verk og bruk og annen næringseiendom og en sakkyndig klagenemnd for eiendomsskatt. Byrådet foreslår i Tilleggsinnstilling 2 medlemmer til en av nemdene nå. Byrådet vil komme tilbake til bystyret med forslag til medlemmer av de to siste nemndene.

Samlet sett foreslås følgende endringer i bykassens driftsbudsjett sammenlignet med Tilleggsinnstillingen byrådet fremmet 19. november

Bykassens driftsbudsjett	Endringer fra T1 - mill.kroner			
	2016	2017	2018	2019
Rammetilskudd fra staten	-2,9	-6,8	-6,8	-6,8
Øremerket statstilskudd	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0
Driftsutgifter i virksomhetene	17,4	21,3	21,3	21,3
Netto finansposter		0,3	0,7	1,0
Netto driftsresultat	4,5	4,8	5,2	5,5
Overføringer fra drift til investeringer	-4,5	-4,8	-5,2	-5,5
Regnskapsmessig mer-/mindre forbruk	0	0	0	0

Rammetilskuddet foreslås økt med 2,9 mill. i 2016 og 6,8 mill. årlig fra 2017. Øremerket statstilskudd knyttet til helsestasjon- og skolehelsetjeneste foreslås økt med 10 mill. årlig. Driftsutgiftene i virksomhetene foreslås økt med 17,4 mill. i 2016 og med 21,3 mill. årlig fra 2017. De økte driftsutgiftene gjelder følgende tiltak:

	2016	2017	2018	2019
	Mill.kr			
Barnehage-gratis kjernetid for 3-åringer	3,4	7,3	7,3	7,3
FO2B oppvekst - bydelene	10,0	10,0	10,0	10,0
Økt lærlingtilskudd	4,0	4,0	4,0	4,0
Sum økte driftsutgifter i virksomhetene	17,4	21,3	21,3	21,3

I budsjettavtalen på Stortinget er det også satt av andre ulike øremerkede statsmidler. Bl.a. er det satt av 320 mill. til økt lærertetthet fra 1-4 trinn med virkning fra 1. august 2016, 30 mill. til styrking av det kommunale barnevernet, avsetningen til belønningsordningen for kollektivtrafikk er økt med 275 mill., avsetning til gang- og sykkelvei og fylkesvei er økt med 75 mill. og det er avsatt 100 mill. til en belønningsordning for klimatiltak i kommunene. Av forliket fremgår det imidlertid ikke hvordan disse øremerkede midlene skal fordeles. Byrådet vil komme tilbake til dette senere i 2016 når det foreligger nærmere informasjon om fordelingen av de øremerkede midlene.

I salderingen av bykassens driftsbudsjett foreslår byrådet å redusere overføringer fra drift til investeringer med 4,5 mill. i 2016, økende til 5,5 mill. i 2019. Låneopptaket i bykassens investeringsbudsjett økes tilsvarende, noe som gir økte finanskostnader i driftsbudsjettet fra 2017 med 0,3 mill., økende til 1 mill. i 2019.
Samlede overføringer fra drift til investeringer for bykassen blir etter dette:

Bykassen	Mill. kr			
Overføring fra drift til investeringer	2016	2017	2018	2019
Tilleggsinnstilling 1	96,9	174,3	201,5	72,3
Tilleggsinnstilling 2	92,4	169,5	196,4	66,8
Endring	-4,5	-4,8	-5,2	-5,5

På grunn av nytt Deichmanske hovedbibliotek foreslår byrådet følgende endringer i investeringsbudsjettet til Kultur- og idrettsbygg Oslo KF:

KF- investeringsbudsjett	Endringer fra T1 - mill. kroner				Sum
	2016	2017	2018	2019	2016-2019
Investeringer i anleggsmidler	-307,2	21,9	485,4	252,7	452,8
Finansieringsbehov	-307,2	21,9	485,4	252,7	452,8
Bruk av lån	307,2	-21,9	-485,4	-252,7	-452,8
Sum finansiering	307,2	-21,9	-485,4	-252,7	-452,8

Kostnadsrammen (P85) for prosjektet nytt Deichmanske hovedbibliotek foreslås økt med 452,8 mill. til 2 470,2 mill. eks. mva. Det foreslås en tilsvarende økning i foretakets låneopptak. Tallendringene inkluderer også en endret periodisering av utgiftene sammenlignet hva som tidligere er forutsatt. I 2016 foreslås avsetningen til prosjektet redusert med 307,2 mill. og økt med 760,1 mill. for perioden 2017-2019.

Felles inntekter og utgifter

Driftsbudsjettet

Regjeringen la 7. oktober 2015 fram statsbudsjettet for 2016 Prop. 1 S (2015–2016) Statsbudsjettet 2016. Den 30. oktober ble det lagt fram en tilleggsproposisjon med navnet Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) Endring av Prop. 1 S (2015–2016) Statsbudsjettet 2016 og Prop. 1 LS (2015–2016) Skatter, avgifter og toll 2016 (økt antall asylankomster).

I budsjettavtalen for 2016 som ble offentliggjort 23.11.2015 er det gjort mange endringer sammenlignet med opprinnelig statsbudsjett for 2016 og tilleggsproposisjonen.

Nedenfor er endringene som gjelder frie inntekter (inntekts- og formuesskatt og rammetilskudd) omtalt.

Skatteinntektene (kap 800)

Det er noen mindre endringer som gir redusert skatt til kommunesektoren. På vanlig måte regner vi med at bortfallet av skatteinntekter til kommunesektoren blir kompensert gjennom rammetilskuddet og ikke påvirker størrelsen på de samlede frie inntektene. Det er små beløp, og det legges til grunn at dette ikke har salderingseffekt for Oslo slik at det ikke gjøres endringer i anslaget.

Rammetilskuddet (kap 840)

Kommunevis fordeling er foreløpig ikke kjent. Det er allikevel laget et overslag over hva dette betyr for Oslo kommune.

Lærlingtilskuddet øker med kr 2 500 per kontrakt. Økningen utgjør 49 mill. på landsbasis. Oslos andel er anslått til 4 mill.

Kommunene kompenseres med 24 mill. i 2016 fordi ordningen med Gratis kjernetid i barnehager utvides til også å gjelde 3-åringer i familier med lav inntekt. Oslos andel av dette antas å være 3,4 mill. i 2016. I 2017 kommer helårseffekten på 54,0 mill. på landsbasis, og Oslos andel av antas å være 7,3 mill.

Reversering av uttrekk for statliggjøring av skatteoppkreverne. Her øker rammetilskuddet med netto 207,5 mill. på landsbasis. Siden Oslo i sitt budsjett ikke har trukket ut midler til statliggjøring av skatteoppkreveren skal det heller ikke legges inn igjen.

Det gjøres et generelt kutt i kommunerammen på 35,5 mill. som begrunnes med at det ikke blir en statliggjøring av kemneren. Oslos andel er beregnet utfra folketall og utgjør et trekk på 4,5 mill.

Endringene i rammetilskuddet som har effekt for Oslo er vist i tabellen nedenfor.

Beløp i 2016 - mill kroner	2016	2017, 2018 og 2019
Lærlingtilskuddet	4,0	4,0
Gratis kjernetid for 3-åringer	3,4	7,3
Generelt kutt	-4,5	-4,5
Sum endring i rammetilskudd	2,9	6,8

Rammetilskudd fra staten foreslås økt med 2,9 mill. i 2016 og med 6,8 mill. årlig fra 2017.

840.18 Overføringsinntekter økes med 2 900

Salderingseffekt (2 900)

Overføringer fra drift til investeringer (kap 980)

Bykassens overføringer fra drift til investeringer i 2016 foreslås redusert med 4,5 mill. til 92,4 mill. i 2016.

980.15 Finansutgifter og finanstransaksjoner reduseres med 4 500

Salderingseffekt (4 500)

*Investeringsbudsjettet*Bruk av lån (kap 910)

Bykassens låneopptak i Lånefondet i 2016 foreslås økt med 4,5 mill. til 2 391 mill.

910.05 Finansutgifter og finanstransaksjoner økes med 4 500

Salderingseffekt (4 500)

Overføringer fra drift til investeringer (kap 980)

Bykassens overføringer fra drift til investeringer i 2016 foreslås redusert med 4,5 mill. i 2016.

980.09 Finansinntekter og finanstransaksjoner reduseres med	4 500
Salderingseffekt	(-4 500)

Lånefondet (kap 080)

Lånefondets budsjett for 2016 foreslås slik (erstatte forslaget i Tilleggsinnstilling 1):

Lånefondet		Mill. kr
Artsgruppe		Budsjett 2016
100-509	Renteutgifter eksterne lån m.v.	1 423,4
sum utgifter		1 423,4
510-519	Avdrag på eksterne lån	2 500,0
520-529	Interne utlån	7 708,9
sum utbetalinger		10 208,9
Sum bruk av midler		11 632,3
780-909	Refunderte renter og låne-/adm.kostn.	-1 423,4
sum inntekter		-1 423,4
910-919	Nye låneopptak	-8 470,1
920-929	Interne avdrag på lån	-1 738,8
sum innbetalinger		-10 208,9
Sum anskaffelse av midler		-11 632,3

Eiendomsskatt – oppnevning av nemnder

Det skal nedsettes tre nemnder i forbindelse med innføring av eiendomsskatt: en sakkyndig nemnd for taksering av alle faste eiendommer unntatt verk og bruk og annen næringseiendom og en sakkyndig nemnd for taksering av verk og bruk og annen næringseiendom og en sakkyndig klagenemnd for eiendomsskatt. Byrådet vil komme tilbake til bystyret med forslag til medlemmer av de to siste nemndene.

For den første nemnden foreslås Gunnar Leganger som leder, Hanne Finstad som nestleder og Per Vidar Nilsen som medlem. Kari Opheim, Morten Johnsrud og Lars Mauseth foreslås som varamedlemmer.

På bakgrunn av dette foreslås at § 6 i forslaget til forskrift for eiendomsskatt endres slik at § 6 i. inneholder navnet på medlemmene, mens det i § 6 ii. angis antall medlemmer og varamedlemmer.

Forslag til ny § 6 i vedtak om forskrift for eiendomsskatt:

§ 6. Bystyret oppnevner følgende nemnder for eiendomsskatt:

- i. Sakkyndig nemnd for taksering av alle faste eiendommer unntatt verk og bruk og annen næringseiendom, jf. esktl. § 3, bokstav g) og esktl. § 8 A-3 (4). Nemnda består av Gunnar Leganger (leder), Hanne Finstad (nestleder), Per Vidar Nilsen (medlem), Kari Opheim (varamedlem), Morten Johnsrud (varamedlem) og Lars Mauseth (varamedlem).
- ii. Sakkyndig nemnd for taksering av verk og bruk og annen næringseiendom, jf. esktl. § 8A-3 (4) som følge av at kommunen vil innføre etter eiendomsskattelovens §3 bokstav a fra 2017. Nemnda skal bestå av tre medlemmer og tre varamedlemmer.
- iii. Sakkyndig klagenemnd for eiendomsskatt, jf. esktl. § 20.

Bydelene driftsbudsjettet

Konsekvenser av budsjettavtalen 23.11.2015 for byrådsområdet eldre, helse og sosiale tjenester:

Styrket bydelsramme med 10 mill. årlig

Byrådet foreslår at midlene fordeles på kriteriet for oppvekst (Fo2B). Samlet i Sak 1 og Tilleggsinnstilling 1 er den øremerkede rammen til helsestasjoner og skolehelsetjeneste styrket med 20 mill. i 2016 og 22 mill. årlig fra 2017. Det forutsettes at det økte handlingsrommet blant annet brukes til å styrke skolehelsetjenesten.

Det foreslås følgende endring:

001-015.11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenprod. økes med	10 000
308.18 Overføringsinntekter økes med	10 000
Salderingseffekt	(0)

Styrking kommunalt barnevern (BLD) - 30 mill.

Det er avsatt 30 mill. for å styrke det kommunale barnevernet. Vi legger til grunn at midlene fordeles av fylkesmannen etter retningslinjer fra departementet. Ut fra tidligere benyttet fordelingsnøkkel, kan Oslo kommunes andel av midlene forventes å bli 3-4 mill. Nærmere signaler knyttet til fordeling og disponering av midlene avventes.

Rekruttering av fosterhjem (BLD) – 5 mill.

Det er avsatt 5 mill. merket rekruttering av fosterhjem. Bevilgningen er gitt på et kapittel for statlig forvaltning av barnevernet. Om dette er midler som kommunene kan søke på er uvisst.

Oppstart nasjonal TT-ordning for brukere med særlige behov (SD) – 44 mill.

Det er avsatt 44 mill., det vil si 22 mill. i 2016 til oppstart av en nasjonal TT-ordning for brukere med særskilte behov. Byrådet vil styrke arbeidet for å gjøre kollektivtransporten universelt utformet. TT-tjenesten er en del av Oslos kollektivtilbud og byrådet vil derfor at tjenesten skal forvaltes av Ruter. Kommunens videre arbeid med TT-tjenesten må sees i sammenheng med nasjonal TT-ordning.

Tilskuddsordninger generelt

Innenfor byrådsområdet eldre, helse og sosiale tjenester bevilges det midler til ulike tiltak, aktiviteter mv. i budsjettavtalen som berører helse og sosialsektoren, blant annet øker bevilgninger til ulike tilskuddsordninger for frivillig innsats og økt tilskudd til enkelte frivillige organisasjoner. Noen av tilskuddsordningene vil muligens også kommunene kunne søke på. Dette vil bli fulgt opp fra byrådsavdelingens side gjennom 2016.

Det er bevilget ytterligere 2 mill. til det kommunale tjenestestedet Fri Rettshjelp under Velferdsetaten. Tiltaket er allerede fullfinansiert fra staten.

Tilskuddsordning til drift av sengeenheter for alvorlig syke og døende (HOD) – 13 mill.

Det er avsatt 13 mill. i en tilskuddsordning under Helse- og omsorgsdepartementet til drift av sengeenheter for alvorlige syke og døende. Oslo kommune har en slik enhet ved Akerselva sykehjem. Hvordan tilskuddsordningen innrettes er ikke omtalt. Om og eventuelt hvilke konsekvenser ordningen kan få for Oslo i 2016 er derfor vanskelig å si.

Bydelene, kap. 001-015

FO3 Pleie- og omsorgEgenandeler for tidligpensjonering

I Tilleggsinnstillingen (byrådssak 262/15) var det ved en inkurie ikke tatt hensyn til den særskilte bydelsfordelingen som fremkom av denne sakens vedlegg 6. I stedet var samlet beløp på 5,38 mill. fordelt etter ordinære FO3-kriterier. Dette fikk effekt som vist av tabellen under, men som det nå korrigeres for:

Bydel	Tilleggsinnst. 1 (Byrådssak 262/15)	Tilleggsinnst. 2	Korrigerings
1 Gamle Oslo	278	1 338	1 060
2 Grünerløkka	297	-1 554	-1 851
3 Sagene	272	-175	-447
4 St.Hanshaugen	191	-2 193	-2 384
5 Frogner	415	-427	-842
6 Ullern	303	-1 033	-1 336
7 Vestre Aker	421	-351	-772
8 Nordre Aker	408	34	-374
9 Bjerke	302	-749	-1 051
10 Grorud	306	373	67
11 Stovner	318	2 411	2 093
12 Alna	500	3 486	2 986
13 Østensjø	574	1 433	859
14 Nordstrand	513	1 677	1 164
15 Søndre Nordstrand	282	1 110	828
Sum	5 380	5 380	0

Håndtering av avviksmeldinger i pleie- og omsorgstjenester

Debatten om åpenhet ifm. avviksmeldinger i pleie- og omsorgstjenester under valgkampen har resultert i et høyt antall innsynsbegjæringer. Byrådet ønsker å prioritere arbeidet med å kunne gi rask tilbakemelding på disse begjæringene og på de begjæringene som kommer. For å sikre dette styrker byrådet saksbehandlerkapasiteten på området. Hvor stort ressursbehovet vil bli, vil blant annet avhenge av hvor mange begjæringer som kommer. Byrådet vil i revidert budsjett for 2016 sikre finansiering av denne økte saksbehandlerkapasiteten når reelt behov for styrking er mer klarlagt.

Bydelene barnehager driftsbudsjettetKap. 306 Bydelene – Div. barnehagetiltak (Bydelene EST og KOU) (5.2 side 7)*Gratis kjernetid i barnehage for 3-åringer*

I henhold til budsjettavtalen utvides den nasjonale ordningen med gratis kjernetid i barnehage for barn i lavinntektsfamilier til også å omfatte barn i tredje siste år i barnehage (3-åringer). Endringen trer i kraft fra 01.08.2016. Kommunene er kompensert i form av en økning i rammetilskuddet på til sammen 24 mill., hvorav Oslos andel utgjør om lag 3,4 mill. Byrådet foreslår at avsetningen på kap. 306 for å kompensere bydelene for tapte inntekter som følge av gratis kjernetid i barnehage økes tilsvarende. Midlene vil bli fordelt til bydelene.

306.11 Kjøp av varer og tj. som inngår i egenproduksjon økes med 3 400

Salderingseffekt (-3 400)

Takster, avgifter og gebyrer (16 side 1)

Regjeringen foreslår at maksimal oppholdsbetaling i barnehage prisjusteres med 75 kr til 2 655 kr per måned. Byrådet foreslår at oppholdsbetaling i Oslo kommune økes tilsvarende. Inkludert kostpenger blir ordinær sats dermed 2 770 kr per måned.

Månedlig oppholdsbetaling i barnehage 01.01.2016 – 31.12.2016

For foresatte med årlig inntekt lik med eller over 486 750 kr gjelder følgende satser:

1. barn	2 770 kr
2. barn (70 %)	1 974 kr
3. barn (50 %)	1 443 kr

Kost i barnehage tilsvarer kr 115 per barn per måned, og er inkludert i satsene.

Foresatte med årlig inntekt under 486 750 kr skal etter søknad betale en månedlig sats som på årsbasis tilsvarer 6 % av årlig inntekt. Kostpenger kommer i tillegg. Søskenmoderasjon gjelder også for denne gruppen.

Satsene gjelder fulltidsplass i kommunale barnehager, dvs. oppholdstid 41 timer per uke eller mer. Bydelsutvalgene fastsetter betalingssatser for barn med oppholdstid inntil 41 timer.

Det gis fra 01.01.2016 fritak for foreldrebetaling for 20 timer per uke til alle barn i årskullene som har nestsiste og siste år i barnehagen, med en samlet personinntekt etter skatteloven kapittel 12, og skattepliktig kapitalinntekt, under fastsatt grense. Tilsvarende gjelder for barn med utsatt skolestart. Fra 01.08.2016 utvides dette til også å gjelde årskullet som har tredje siste år i barnehagen. Fra 01.01.2016-31.07.2016 er inntektsgrensen 405 000 kr. Fra 01.08.2016 øker grensen til 417 000 kr.

Oppholdsbetalingen for fulltidsplass i bydeler med gratis kjernetid utover nasjonal ordning reduseres tilsvarende 20 timer. Byrådet kan fastsette innretningen av tilbud om gratis kjernetid i barnehage, i henhold til gjeldende føringer for tildeling av statlige midler.

Oppvekst og kunnskapStatlig lærlingtilskudd

Det følger av avtalen om statsbudsjettet at det statlige lærlingtilskuddet i 2016 øker med 2 500 kroner per kontrakt per år, utover økningen i regjeringens forslag til statsbudsjett. Fylkeskommunene kompenseres ved en økning i rammetilskuddet på til sammen 49 mill. for denne økningen i tilskuddet. For Oslos del er økningen på om lag 4 mill. Byrådet foreslår at bevilgingen kap. 231 økes med 4 mill.

231.13 Kjøp av varer og tj. som erstatter tj.produksjon økes med 4 000

Salderingseffekt (-4 000)

Tidlig innsats i skolen

I revidert nasjonalbudsjett i 2015 ble det bevilget midler til økt lærertetthet/tidlig innsats på 1.-4. trinn. I forslag til statsbudsjett for 2016 er det innarbeidet helårseffekt for Oslo kommune med 58 mill. I budsjettenigheten er det lagt inn midler til tidlig innsats i skolen

gjennom økt lærertetthet. Dersom disse fordeles etter samme kriterier, vil Oslo få ytterligere om lag 50 mill. årlig. Innretningen av tiltaket er ikke kjent, og det er vanskelig å si hvor mye Oslo kommune vil få fra tiltaket.

Videreutdanning

I budsjettenigheten er det lagt inn midler til videreutdanningsløft for ikke kvalifiserte. Vanligvis vil deltakelse i statlige videreutdanningsprogram utløse en kommunal egenandel. Innretningen av tiltaket og størrelsen på en eventuell egenandel er ikke kjent. Det er derfor vanskelig å si hvilken innvirkning dette har for Osloskolen i 2016.

Miljø og samferdsel

Belønningsordning for kollektivtransport er økt med 275 mill.

Oslo og Akershus fikk 40 % av ekstra tildeling av belønningsmidler i statsbudsjettet for 2015. Byrådet vil, i samarbeid med Akershus, også søke om en andel av disse ekstramidlene for 2016. Mer midler gjør at man vil kunne forsere infrastrukturoppgradering og forbedre tilbudet på noen områder.

Rentekompensasjonsordning for bompengelån, endret innretning

I statsbudsjettet som ble lagt frem i oktober ble det satt av 400 mill. til ordningen. I Stortingets budsjettforlik legges det opp til en endret innretning for ordningen med 300 mill. av de 400 mill. som opprinnelig ble avsatt. Det er uklart hvilke konsekvenser dette vil ha i forhold til den rentekompensasjonen som er forutsatt i Handlingsprogrammet for Oslopakke 3 for 2016-2019. Byrådet vil måtte komme tilbake til dette når konsekvensene av endringen er bedre kartlagt.

Gang- og sykkelveier, fylkesvei 75 mill

Det er ikke avklart hvordan tildeling av disse midlene skal skje. Det antas at de vil tildeles etter søknad fra fylkeskommunene. Oslo har et utgangspunkt i sykkelstrategien, og vil søke om midler for tiltak som vil følge opp strategien. Videre skal det utvikles en gåstrategi, og det kan også være aktuelt å søke om midler til oppfølging av denne.

Belønningsordning for utslippskutt i kommunene – 100 mill.

Per nå er det ikke kjent hvordan ordningen vil bli innrettet eller hvilken andel Oslo kommune kan forvente å få av midlene. Det eneste som foreløpig er kjent er avsnittet i budsjettavtalen hvor det fremgår følgende:

«Stortinget ber regjeringen sette av 100 mill. kroner til en belønningsordning til klimatiltak i kommunene som skal forvaltes av Miljødirektoratet. Ordningen kan innrettes slik at kommuner som fremmer gode klimatiltak får midler til gjennomføring, etter gitte kriterier. Det legges opp til at ordningen skal ha en varighet på minst fem år og at midlene er overførbare.»

Investeringsbudsjettet

Nytt Hovedbibliotek Deichman

Ved behandlingen av byrådssak 26/2013, jf. bystyresak 72/2013, ble det vedtatt å bygge nytt Deichmanske hovedbibliotek basert på prosjektet Diagonale. Brutto kostnadsramme for prosjektet ble satt til 2 597,7 mill. kroner inkl. mva. Byggetiden ble beregnet til 30 måneder. Basert på dette og en forutsetning om byggestart i februar 2014 ble forventet ferdigstillelse beregnet til september 2016.

Våren 2014 ble det avdekket at kompleksitet, kostnad og fremdrift var undervurdert i flere av entreprisene. Videre ble det i løpet av våren/sommeren 2014 avdekket betydelige lekkasjer i byggeprosen. Arbeidet med å tette disse lekkasjene medførte ytterligere forsinkelser og merkostnader i prosjektet. For å øke det økonomiske handlingsrommet i prosjektet besluttet det forrige byrådet å iverksette kutt for ca. 39 mill. kroner, jf. byrådssak 210.1/14.

Senhøstes 2014 ble det avklart at det trolig likevel ikke ville la seg gjøre å gjennomføre prosjektet innen vedtatt kostnadsramme. Videre ble ferdigstilling vurdert til først å kunne skje i desember 2018 og ikke i september 2016 som opprinnelig lagt til grunn. I lys av dette ble det foretatt en ekstern gjennomgang av prosjektet vinteren /våren 2015 av Holte Consulting. Den bekreftet at det var betydelige utfordringer knyttet til kostnad og fremdrift. Holte Consulting vurderte det som sannsynlig at prosjektet ville bli forsinket med ytterligere 7 måneder og at sannsynlig tidspunkt for ferdigstilling var medio 2019. Kostnadsrammen ble beregnet til 3 155 mill. inkludert mva., eksklusiv utgifter til Kulturetatens applikasjonsprosjekt. Anslaget inkluderer en usikkerhetsavsetning på 191 mill. kroner og var basert på ferdigstilling medio 2019.

Rapporten fra Holte Consulting anbefalte å gjennomføre en evaluering av prosjektets ledelse, organisering, anskaffelsesstrategi og entrepriseoppdeling for å identifisere tiltak som kunne redusere prosjektets kostnader. Videre ble det i rapporten anbefalt å vurdere flere konkrete tiltak som ville kunne bidra til å redusere usikkerheten og kostnadene i prosjektet. I lys av dette besluttet det forrige byrådet å be Kultur- og idrettsbygg om å gjennomgå de tilrådninger som skisseres i rapporten fra Holte Consulting, og på bakgrunn av dette gi en tilrådning mht. hvilken kostnads- og styringsramme samt fremdriftsplan som burde legges til grunn for det videre arbeidet med prosjektet.

Kultur- og idrettsbygg, med ekstern bistand fra Concreto gjorde en slik gjennomgang av prosjektet. Basert på gjennomgangen som ble gjort tilrådte Kultur- og idrettsbygg Oslo KF at ny kostnadsramme (P85) for prosjektet settes til 2 526,6 mill. kroner ekskl. mva., men medregnet applikasjonsprosjektet. Kostnadsrammen inkluderer en usikkerhetsavsetning på 163 mill. kroner ekskl. mva. Rammen var basert på gjeldende inventarbudsjet. Videre forventes overlevering av prosjektet til Kulturetaten først å kunne skje i desember 2019.

Bakgrunnen for at kostnadsrammen er beregnet ekskl. mva. er at Kultur- og idrettsbygg Oslo KF vil ha avgiftspliktig omsetning som overstiger 20 % av den samlede omsetningen. Det har derfor blitt vurdert at foretaket må registrere seg i merverdiavgiftsregisteret og må benytte den ordinære merverdiavgiftsordningen. Det medfører at drifts- og investeringsbudsjettet skal fastsettes uten merverdiavgift som utgift eller som finansieringskilde. Det vises for øvrig til byrådssak 121/15 om revidert budsjett 2015 – effekt av regnskap 2014 mv.

Som redegjort for ovenfor ble opprinnelig kostnadsramme jf. byrådssak 26/13 satt til 2 597,7 mill. kroner inkl. mva. Dette er beregnet til å utgjøre 2 143,4 mill. kroner ekskl. mva, jf. tabell nedenfor. Sett i forhold til dette innebærer den nye beregnede kostnadsrammen på 2 526,6 mill. kroner en økning på 383,2 mill. kroner. Det gjøres i den forbindelse oppmerksom på at de enkelte linjene i tabellen nedenfor ikke er sammenlignbare, med unntak av siste linje. Dette følger bl.a. av at ny kostnadsramme gjennomgående er beregnet ekskl. mva. Videre er det noe ulik gruppering av utgifter mellom byggeprosjektet og øvrige utgifter. Bl.a. er løst inventar og brukerutstyr lagt inn under byggeprosjektet, mens administrasjonskostnadene er lagt inn under øvrige kostnader

i de nye beregningene. I tillegg er det forskjellig prisnivå i de to kolonnene. Ettersom tabellen inneholder en linje for prisstigning er imidlertid bunnlinjen sammenlignbar.

Tabellen nedenfor viser at det vesentligste bidraget til økningen av kostnadsrammen er relatert til økte byggekostnader, mens utgifter som følge av rente og prisutvikling samlet sett nå vurderes lavere enn opprinnelig lagt til grunn som følge av nye pris- og renteforutsetninger. De økte byggekostnadene skyldes i all hovedsak problemene som følge av utett byggegrøp, at kompleksitet og kostnad var undervurdert i flere av entreprisene og lengre byggetid.

	(mill. kr.)	
	Bystyrets vedtak jf. byrådssak 26/13	Forslag til ny kostnadsramme
BYGGEPROSJEKTET		
Grunnkalkyle byggeprosjekt	1 373,5	1 613,8
Forventet tillegg	110,0	80,1
A. Anbefalt styringsramme for byggeprosjektet (P50)	1 483,5	1 693,9
Usikkerhetsavsetning	108,0	163,0
B. Anbefalt kostnadsramme for byggeprosjektet (P85)	1 591,5	1 856,9
ØVRIGE KOSTNADER		
Adm. Kostnader KID		97,7
Infrastruktur	70,5	92,3
Tomt	164,9	
Plan og designkonkurranse	23,3	187,6
Løst inventar, IKT, applikasjoner	348,6	61,4
Prisstigning i byggetiden	332,6	114,1
Rente i byggetiden	66,3	116,6
C. SUM Øvrige kostnader	1 006,2	669,7
D. Sum brutto investeringsramme P85, (B+C)	2 597,7	2 526,6
Justering for MVA		
Justering for mva.	454,3	
E. Sum justering for Mva	454,3	0,0
SUM netto investeringsramme P85 ekskl mva (D-E)	2 143,4	2 526,6

I Kultur- og idrettsbygg og Concretos beregninger av kostnadsrammen er applikasjonsprosjektet (et IKT-prosjekt som ledes av og bevilges over Kulturetatens budsjett), hensyntatt siden kostnadene forbundet med dette prosjektet var lagt inn i den opprinnelige kostnadsrammen. Som følge av at kostnadene forbundet med dette prosjektet allerede er bevilget over Kulturetatens budsjett må ny kostnadsrammen for hovedbiblioteket settes tilsvarende ned. Sammenlignet med ovennevnte tabell innebærer dette en reduksjon av kostnadsrammen for byggeprosjektet med 61,4 mill. kroner til 2 465,2 mill. kroner.

Kultur- og idrettsbygg har i etterkant av Holte consultings rapport gjort en gjennomgang av prosjektets ledelse og organisering, som har medført at roller, struktur, rapportering og samhandling i prosjektet er strammet opp. Kultur- og idrettsbygg har videre med bistand fra Concreto gjennomgått kontraktstrategi og entreprisemodell. Basert på den gjennomgang som er foretatt har en kommet til at det vil være hensiktsmessig å beholde dagens entreprisform, men korrigere entrepris-modellen ved å innføre færre og større sideentrepriser. Dette vurderes å kunne legge til rette for mindre administrasjon, enklere koordinering og dermed lavere kostnader.

I lys av den gjennomgang som er foretatt av prosjektet, herunder av kostnadsramme, ledelse og organisering samt av kontraktsstrategi er det byrådet vurdering at en nå har et tilstrekkelig grunnlag og sikkerhet rundt kostnadsbildet til å gå videre med prosjektet.

Det er videre gjort en gjennomgang av de samlede drifts- og finansieringskostnadene for Deichmanske hovedbibliotek, som vil beløpe seg til i størrelsesorden 200 mill. kroner årlig. De årlige konsekvensene av å gå videre med prosjektet er mao. betydelige. Byrådet mener derfor at det bør åpnes opp for å disponere deler av det nye hovedbiblioteket til andre formål enn bibliotek, for å redusere driftsfølgvirkningene. Byrådet ønsker derfor fullmakt til i det videre arbeidet med prosjektet å legge til rette for at inntil 7 500 m2 BTA av det nye bibliotekbygget enten kan leies ut til private eller disponeres til andre kommunale formål enn bibliotek.

Det forrige byrådet jf. byrådssak 210.1/14, valgte som et kostnadsreducerende tiltak å ta ut planlagt kinosal i det nye hovedbiblioteket. Dette byrådet vurderer at den planlagte kinosalen vil være et viktig element for å nå målsettingene med det nye biblioteket samt for å sikre biblioteket inntekter. Det foreslås derfor at kostnadsrammen økes med ytterligere 5 mill. kroner for å kunne realisere planlagt kinosal.

Under henvisning til ovennevnte foreslås ny kostnadsramme for det nye hovedbiblioteket satt til 2 470,2 mill. kroner som er en økning på 5 mill. kroner sammenlignet med hva det forrige byrådet la opp til.

Som det fremgår av ovennevnte har Kultur- og idrettsbygg gjort justeringer i styringen og oppfølgingen av prosjektet, som kombinert med ovennevnte forslag til kostnadsramme, gjør at en nå har et vesentlig bedre styringsgrunnlag enn etter byrådssak 26/13 om bygging og finansiering av nytt Deichmanske hovedbibliotek.

Kommunerevisjonen er nå i gang med en gjennomgang av prosjektet. Byrådet vil derfor avvente denne gjennomgangen før en trekker endelige konklusjoner mht. om denne saken viser behov for evt. justeringer i dagens regelverk for gjennomføring av byggeprosjekter i kommunen. Byrådet vil likevel peke på at denne saken viser viktigheten av at en i de tidlige fasene har en systematisk gjennomgang av behov, mål og ulike konsepter for å nå de mål og ivareta de ulike behov. Dette var ikke tilfellet for kulturbyggene i Bjørvika, hvor det ble fattet en beslutning om lokalisering og bygging uten en forutgående utredning av mål, behov og konsepter. Videre ble det gjennomført en arkitektkonkurranse uten at det på forhånd forelå tydelig beskrivelse av innhold og funksjoner eller føringer mht. kostnad. Trolig medførte dette at det ble valgt et dyrere og mer kompliserte risikofylte løsninger enn hva tilfellet ville ha vært om det hadde vært klarere rammer for dette arbeidet.

Det er i de senere år utarbeidet, og gjort oppdateringer av kommunens instruks og veiledere for planlegging og gjennomføring av investeringsprosjekter. Byrådet vil tydeliggjøre overfor alle virksomheter at foretakene skal ha en sterkere rolle allerede i tidlig fase i byggeprosjekter, dvs. i konseptutredningsfasen. Dette for å sikre at eiendomsforetakenes kompetanse blir trukket inn og blir benyttet i alternativutredninger med tilhørende kostnads- og usikkerhetsanalyse. Byrådet vil for øvrig umiddelbart ta initiativ til å justere dagens instruks og rutiner for oppfølging av byggeprosjekter dersom kommunerevisjonens gjennomgang av Deichmanprosjektet skulle vise at det er behov for å gjøre dette.

Byrådet foreslår at kostnadsrammen for nytt Deichmanske hovedbibliotek settes til 2 470,2 mill. kroner eks. mva.

Byrådet ber om å få fullmakt til å disponere inntil 7500 kvm BTA av arealet på Diagonale til andre formål enn bibliotek. Dette arealet kan enten disponeres til andre kommunale formål eller til utleie til private aktører.

Under henvisning til ovennevnte foreslås det videre lagt til grunn følgende periodisering for nytt Deichmanske bibliotek:

Beløp i 1000 kr (eks. mva)							
	Ferdig- stillelse	Kostnads- ramme	Bevilget tom. 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Nytt hovedbibliotek	4-2019	2 470 200	839 680	195 182	634 699	547 900	252 739

Ny investeringsoversikt blir med dette:

Beløp i 1000 kr				
Prosjektnr	Forslag 2016	Forslag 2017	Forslag 2018	Forslag 2019
062 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF (NOE)				
115810 Rehabilitering idrettsanlegg	24 000	24 000	24 000	24 000
115811 Idrettsprosjekter diverse	97 600	113 600	73 600	0
115870 Nytt hovedbibliotek	195 182	634 699	547 900	252 739
115871 Nytt Munch-museum	878 926	665 207	623 273	341 894
116810 Idrettsanlegg - rehab/nybygg	128 000	80 000	0	0
116820 Idrettsanlegg - ufordelt avsetning	0	250 000	340 000	90 000
116830 Biler og maskiner	2 400	2 400	2 400	2 400
Sum investeringsutgifter	1 326 108	1 769 906	1 611 173	711 033
Lån i Lånefondet	-1 312 108	-1 669 906	-1 511 173	-288 433
Tilskudd fra staten	0	-100 000	-100 000	-405 000
Enova tilskudd	0	0	0	-17 600
Tilskudd fra bykassen	-14 000	0	0	0
Sum finansiering	-1 326 108	-1 769 906	-1 611 173	-711 033

I Sak 1/2016 ble det feilaktig beregnet full fradragsberettiget mva. for prosjektet nytt hovedbibliotek, noe som medførte at kostnadsrammen som fremkommer i Sak 1 er for lav.

Øvrige vesentlige endringer i budsjettavtalen på stortinget som kan få økonomisk betydning for Oslo kommune

- Det vises til budsjettavtalen punkt under Anmodningsforslagene, side 10, kulepunkt 11: «Stortinget ber regjeringen vurdere om dagens regelverk og tolkningspraksis når det gjelder momskompensasjon og avgrensning for utleieboliger er hensiktsmessig og godt nok samordnet med tanke på å sikre like konkurransevilkår for offentlige og private utleiere, som leier ut til vanskeligstilte på boligmarkedet.»

Oslo kommune har i regnskapsavleggingen for 2013 og 2014 lagt til grunn tidligere inngått avtale når det gjelder momskompensasjon for utleieboliger. En endelig avgjørelse fra regjeringen kan få betydelige økonomiske konsekvenser for Oslo kommune.

Byrådet vil følge opp dette overfor staten.

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Følgende endringer foretas i budsjett 2016 i forhold til byrådets forslag i Tilleggsinnstilling 1:

1. Lånevedtak

Pkt. 2 a erstattes med:

Bykassens bruk av lån i 2016 fastsettes til 3 391,0 mill. Lånebeløpet fordeler seg på følgende elementer:

*Lån i Lånefondet med 2 391,0 mill. (budsjettkapittel 910)

*Lån i Husbanken til videreutlånsordningen med 1 000 mill. (budsjettkapittel 926)

Gjennomsnittlig finansierings-/avdragstid kan være inntil 20 år med jevne årlige avsetninger/avdrag for låneopptak til investeringer i bykassen.

Pkt. 2 b erstattes med:

Kommunale foretak får fullmakt til å ta opp lån i Lånefondet for inntil:

Undervisningsbygg Oslo KF 2 127,5 mill.

Omsorgsbygg Oslo KF 1 184,3 mill.

Boligbygg Oslo KF 694,0 mill.

Kultur- og idrettsbygg Oslo KF 1 312,1 mill.

Pkt. 2 c erstattes med:

Innlån til Lånefondet, 8 470,1 mill., jf Del 2 kapittel 14 Felles inntekter og utgifter (budsjettkapittel 080 Lånefondet), til nye låneopptak og til refinansiering av eldre lån.

2. Månedlig oppholdsbetaling i barnehage

Takster, avgifter og gebyrer (16 side 1)

Regjeringen foreslår at maksimal oppholdsbetaling i barnehage prisjusteres med 75 kr til 2 655 kr per måned. Byrådet foreslår at oppholdsbetaling i Oslo kommune økes tilsvarende. Inkludert kostpenger blir ordinær sats dermed 2 770 kr per måned.

Månedlig oppholdsbetaling i barnehage 01.01.2016 – 31.12.2016

For foresatte med årlig inntekt lik med eller over 486 750 kr gjelder følgende satser:

1. barn	2 770 kr
2. barn (70 %)	1 974 kr
3. barn (50 %)	1 443 kr

Kost i barnehage tilsvarer kr 115 per barn per måned, og er inkludert i satsene.

Foresatte med årlig inntekt under 486 750 kr skal etter søknad betale en månedlig sats som på årsbasis tilsvarer 6 % av årlig inntekt. Kostpenger kommer i tillegg. Søskenmoderasjon gjelder også for denne gruppen.

Satsene gjelder fulltidsplass i kommunale barnehager, dvs. oppholdstid 41 timer per uke eller mer. Bydelsutvalgene fastsetter betalingssatser for barn med oppholdstid inntil 41 timer.

Det gis fra 01.01.2016 fritak for foreldrebetaling for 20 timer per uke til alle barn i årskullene som har nestsiste og siste år i barnehagen, med en samlet personinntekt etter skatteloven kapittel 12, og skattepliktig kapitalinntekt, under fastsatt grense. Tilsvarende gjelder for barn med utsatt skolestart. Fra 01.08.2016 utvides dette til også å gjelde årskullet som har tredje siste år i barnehagen. Fra 01.01.2016-31.07.2016 er inntektsgrensen 405 000 kr. Fra 01.08.2016 øker grensen til 417 000 kr.

Oppholdsbetalingen for fulltidsplass i bydeler med gratis kjernetid utover nasjonal ordning reduseres tilsvarende 20 timer. Byrådet kan fastsette innretningen av tilbud om gratis kjernetid i barnehage, i henhold til gjeldende føringer for tildeling av statlige midler.

3. Tallbudsjettet bykassen

Driftsbudsjettet:

001 Bydel Gamle Oslo (1) (B)	utgifter	økes med	2 062 000	til kr	1 594 547 000
002 Bydel Grünerløkka (2) (B)	utgifter	reduseres med	1 097 000	til kr	1 494 989 000
003 Bydel Sagene (3) (B)	utgifter	økes med	224 000	til kr	1 215 782 000
004 Bydel St. Hanshaugen (4) (B)	utgifter	reduseres med	2 033 000	til kr	904 811 000
005 Bydel Frogner (5) (B)	utgifter	reduseres med	409 000	til kr	1 317 610 000
006 Bydel Ullern (6) (B)	utgifter	reduseres med	1 075 000	til kr	922 932 000
007 Bydel Vestre Aker (7) (B)	utgifter	reduseres med	339 000	til kr	1 281 448 000
008 Bydel Nordre Aker (8) (B)	utgifter	økes med	94 000	til kr	1 467 423 000
009 Bydel Bjerke (9) (B)	utgifter	reduseres med	459 000	til kr	1 101 555 000
010 Bydel Grorud (10) (B)	utgifter	økes med	774 000	til kr	1 050 945 000
011 Bydel Stovner (11) (B)	utgifter	økes med	2 930 000	til kr	1 132 157 000
012 Bydel Alna (12) (B)	utgifter	økes med	4 120 000	til kr	1 781 591 000
013 Bydel Østensjø (13) (B)	utgifter	økes med	1 632 000	til kr	1 692 391 000
014 Bydel Nordstrand (14) (B)	utgifter	økes med	1 707 000	til kr	1 504 659 000
015 Bydel Søndre Nordstrand (15) (B)	utgifter	økes med	1 869 000	til kr	1 235 553 000
231 Fagopplæring (OVK)	utgifter	økes med	4 000 000	til kr	199 811 000
306 Bydelene – div. barnehagetiltak (OVK)	utgifter	økes med	3 400 000	til kr	194 956 000
308 Bydelene - avsetn helse og sos. tj. (EST)	inntekter	økes med	10 000 000	til kr	118 835 000
840 Rammetilskudd fra staten (FIN)	inntekter	økes med	2 900 000	til kr	10 622 900 000
980 Overføring mellom drift og investering	utgifter	reduseres med	4 500 000	til kr	92 433 000

Investeringsbudsjettet:

910 Lån (FIN)	inntekter	økes med	4 500 000	til kr	2 390 982 000
980 Overføring mellom drift og investering	inntekter	reduseres med	4 500 000	til kr	92 433 000

4. Kommunale foretak

062 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF

Vedtakspunkt 4 i byrådssak 262/2015, Kapittel 062 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF (side 86).

Investeringsrammen med finansiering fastsettes slik:

		Beløp i 1000 kr
Prosjektnr		Forslag 2016
062	Kultur- og idrettsbygg Oslo KF (NOE)	
115810	Rehabilitering idrettsanlegg	24 000
115811	Idrettsprosjekter diverse	97 600
115870	Nytt hovedbibliotek	195 182
115871	Nytt Munch-museum	878 926
116810	Idrettsanlegg - rehab/nybygg	128 000
116830	Biler og maskiner	2 400
Sum investeringsutgifter		1 326 108
Lån i Lånefondet		-1 312 108
Tilskudd fra bykassen		-14 000
Sum finansiering		-1 326 108

Kostnadsrammen (P85) for nytt hovedbibliotek fastsettes til 2 470,2 mill. kroner (eks. mva).

5. Lånefondet

Lånefondets budsjett for 2016 foreslås slik (erstatte forslaget i Tilleggsinnstilling 1):

Lånefondet		Mill. kr
Artsgruppe		Budsjett 2016
100-509	Renteutgifter eksterne lån m.v.	1 423,4
sum utgifter		1 423,4
510-519	Avdrag på eksterne lån	2 500,0
520-529	Interne utlån	7 708,9
sum utbetalinger		10 208,9
Sum bruk av midler		11 632,3
780-909	Refunderte renter og låne-/adm.kostn.	-1 423,4
sum inntekter		-1 423,4
910-919	Nye låneopptak	-8 470,1
920-929	Interne avdrag på lån	-1 738,8
sum innbetalinger		-10 208,9
Sum anskaffelse av midler		-11 632,3

6. Verbalvedtak

Byrådet får fullmakt til å disponere inntil 7500 kvm BTA av arealet på Diagonale til andre formål enn bibliotek. Dette arealet kan enten disponeres til andre kommunale formål eller til utleie til private aktører.

7. Oppnevning av sakkyndige til nemnder for taksering av boliger ved innføring av eiendomsskatt

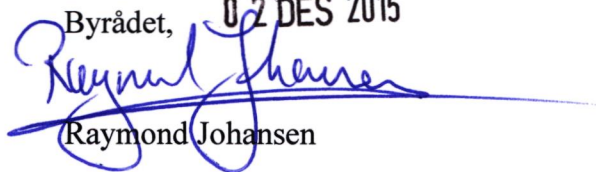
Forslag til ny § 6 i vedtak om forskrift for eiendomsskatt:

§ 6. Bystyret oppnevner følgende nemnder for eiendomsskatt:

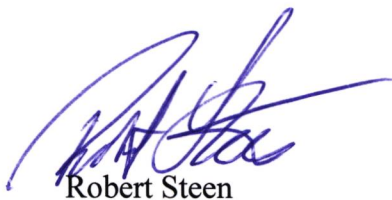
- i. Sakkyndig nemnd for taksering av alle faste eiendommer unntatt verk og bruk og annen næringseiendom, jf. esktl. § 3, bokstav g) og esktl. § 8 A-3 (4). Nemnda består av Gunnar Leganger (leder), Hanne Finstad (nestleder), Per Vidar Nilsen (medlem), Kari Opheim (varamedlem), Morten Johnsrud (varamedlem) og Lars Mauseth (varamedlem).
- ii. Sakkyndig nemnd for taksering av verk og bruk og annen næringseiendom, jf. esktl. § 8A-3 (4) som følge av at kommunen vil innføre etter eiendomsskattelovens § 3 bokstav a fra 2017. Nemnda skal bestå av tre medlemmer og tre varamedlemmer.
- iii. Sakkyndig klagenemnd for eiendomsskatt, jf. esktl. § 20.

Byrådet,

02 DES 2015

Raymond Johansen

Robert Steen

Vedlegg tilgjengelig på Internett:

1. Hovedoversikter 2016-2019 drifts- og investeringsbudsjettet.
2. Oversikt over foreslåtte budsjettjusteringer etter Sak 1/2016
3. Sektorenes nettobudsjett i økonomiplanperioden med endringer etter Sak 1/2016
4. Endringer i Tilleggsinnstilling 2 - økonomiplan 2016-2019, netto driftsbudsjett per kapittel
- 5 A Budsjett 2016 Fordeling til bydelene
- 5 B Oppdaterte tabeller i Grønt hefte 2016 for bydelene

Vedlegg ikke tilgjengelig på Internett: Ingen